

15. Балтаджи П.М. Юридична мова правозастосовних актів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2008. 205 с.

16. Гармаш Є.В. Організаційно-правові основи підготовки, прийняття та виконання адміністративних рішень в митній службі України [Текст] : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / Гармаш Євген Васильович; Держ.податк. адмін. України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Дніпропетровськ, 2010. 209 с.

17. Познышев С.В. Основные вопросы учения о наказании. Москва, 1904. 430 с.

18. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 3 : К – М. Київ : Вид-во «Юридична думка», 2001. 792 с.

19. Прокопенко О.Ю. Адміністративно-правові засади діяльності органів Національної поліції України як суб'єкта забезпечення правопорядку у регіоні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / О.Ю. Прокопенко ; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 410 с.

20. Качан Є.П. Регіональна економіка : підручник / за ред. Є.П. Качана. Київ : Знання, 2011. 670 с. (Вища освіта ХХІ століття).

УДК 342.951: 346.21/346.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.4-2.11>

ЗАМРИГА А.В.

СПЕЦІАЛЬНА ПУБЛІЧНА АДМІНІСТРАЦІЯ, ЩО РЕАЛІЗОВУЄ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ДЕЯКІ ЧИННИКИ ПОВНОВАЖЕНЬ

У статті розкрито повноваження окремих суб'єктів спеціальної публічної адміністрації в загальному процесі реалізації обов'язку держави по створенню належних умов і порядку ведення господарської діяльності на території України. Проаналізовані суб'єкти нормативно, у законодавчому чи розпорядчому порядку наділені можливістю здійснювати нормотворчі, контрольні-наглядні, організаційні, сервісні та інші повноваження, які в сукупності репрезентують обсяг і міру реалізації адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні. Визначено основні функції Міністерства економічного розвитку і торгівлі України: здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами господарювання незалежно від форми власності вимог законів України «Про авторське право і суміжні права», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» і «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування»; розробляє та затверджує правила торгівлі окремими групами товарів, надання побутових послуг, роботи закладів ресторанного господарства, здійснення різних видів і форм торгівлі, граничні розміри списання втрати товарів на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства, а також порядок їх застосування, державні соціальні нормативи у сфері торговельної діяльності і побутових послуг; виконує в установленому законодавством порядку регуляторні та реєстраційно-дозвільні функції у сфері експорту, імпорту товарів (робіт, послуг), здійснює відповідно до законодавства ліцензування експорту, імпорту товарів (робіт, послуг), реекспорту та деяких видів господарської діяльності; застосовує до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальні санкції; проводить в установленому порядку реєстрацію представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності; забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, державне регулювання у сфері здійснення інвестицій у негрошовій

© ЗАМРИГА А.В. – кандидат економічних наук, докторант (Науково-дослідний інститут публічного права)

формі за кордон; забезпечує в установленому порядку захист економічних прав і законних інтересів України, її суб'єктів господарювання; контролює в межах повноважень, передбачених законом, здійснення експортно-імпортних операцій за участю іноземних суб'єктів господарської діяльності, зареєстрованих у державах із пільговим режимом оподаткування. Зроблено висновок, що повноваження суб'єктів спеціальної компетенції аналізованої публічної адміністрації – це комплекс їхніх адміністративних дій, які через надані конкретному її представнику нормативно закріплені правоможливості реалізуються ними в площині вирішення окремого завдання, зокрема, задля якого такий орган було створено. Найширшим колом повноважень у представленій нами до аналізу сфері наділене Міністерство економічного розвитку, основні завдання якого реалізуються або ним безпосередньо – в особі посадових і службових осіб міністерства, або ж через делегування окремих повноважень спеціально створеним органам виконавчої влади, що входять до сфери його управління.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, Антимонопольний комітет України, господарська діяльність, Державна регуляторна служба, Держекспортконтроль, Держпродспоживслужба, компетенція, Міністерство економічного розвитку, повноваження, публічна адміністрація.

The article reveals the powers of certain subjects of the special public administration in the general process of realization of the state's obligation to create proper conditions and order of conducting business activities in the territory of Ukraine. The analyzed entities are legally, legislatively or ordinally empowered to exercise legislative, supervisory, organizational, service and other powers that collectively represent the volume and extent of administrative and legal support of economic activity in Ukraine. The main functions of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine are determined – it carries out state supervision (control) of compliance by economic entities regardless of the form of ownership of the requirements of the Laws of Ukraine “On Copyright and Related Rights”, “On the Distribution of Copies of Audiovisual Works, Phonograms, Videograms, Computers computer programs, databases” and “On peculiarities of state regulation of activity of economic entities related to production, export, import of disks for laser reading systems”; develops and approves rules for trade in individual groups of goods, provision of household services, operation of restaurants, various types and forms of trade, limit amounts of write-offs of goods in trade and restaurant industry, as well as their application, state social norms in the field of trade and household services; performs regulatory and registration and authorization functions in the field of export, import of goods (works, services) in accordance with the procedure established by the legislation, carries out in accordance with the legislation licensing of export, import of goods (works, services), re-export and certain types of economic activity; applies special sanctions to the subjects of foreign economic activity of Ukraine and foreign economic entities; conducts in accordance with the established procedure the registration of representative offices of foreign economic entities; ensures, within the powers provided for by law, state regulation in the sphere of investments in non-monetary form abroad; provides in due course protection of economic rights and legitimate interests of Ukraine, its economic entities; controls, within the limits of the powers provided for by law, the implementation of export-import operations with the participation of foreign economic entities registered in the countries with preferential tax regime. It is concluded that the powers of the subjects of special competence of the analyzed public administration is a complex of their administrative actions, which by virtue of the powers assigned to a specific representative by them are exercised by them in the plane of solving a particular task, in particular for which such an authority was created. The Ministry of Economic Development is bestowed with the widest range of powers in the sphere of analysis presented to us, the main tasks of which are realized either directly by the officials and officials of the Ministry, or by delegation of certain powers to specially created executive bodies within its sphere of administration.

Key words: administrative and legal support, Antimonopoly Committee of Ukraine, competence, economic activity, Ministry of Economic Development, powers, public administration, State Consumer Service, State Export Control, State Regulatory Service.

Вступ. Кожен суб'єкт публічної адміністрації є унікальним утворенням із власною структурою, сферою відання і найголовніше – винятковими повноваженнями. Причому навіть за наявності їхнього дублювання в декількох представників здебільшого унікальність конкретного суб'єкта не зникає. Є функціональна та ієрархічна їхня розподільність.

У заявленій до аналізу сфері є три різновиди публічної адміністрації. Відповідно, це представники загальної, спеціальної та галузевої компетенції. Перші наділені найбільшими юридичними можливостями – правом представляти інтереси всього народу на найвищому державному рівні, а спеціальні реалізують прийняті основи попередніх. Представники останньої групи реалізують свої повноваження в конкретній галузі, зокрема, як приклад, у промисловості, сільському господарстві, в галузі торгівлі, тощо.

Це дослідження спрямоване на розкриття повноважень окремих суб'єктів спеціальної публічної адміністрації в загальному процесі реалізації обов'язку держави зі створення належних умов і порядку ведення господарської діяльності на території України.

Публічна адміністрація як науковий феномен – модернізаційна категорія сучасної адміністративної науки була предметом розгляду багатьох учених сучасності. Серед них окремо слід виділити праці Ю. Битяка, В. Галушка, І. Коліушко, Т. Коломоєць, В. Малиновського, Р. Мельника? В. Тимошука та інших. Однак єдності наукової думки в аспекті свого змістового наповнення ця категорія так і не здобула. У зв'язку з цим представлена нами до аналізу публічна адміністрація заслугове спеціалізованого наукового вивчення, зокрема, тому, що не знайшла свого наукового закріплення в жодній праці зазначених учених.

Результати дослідження. Спеціальна публічна адміністрація, що реалізує адміністративно-правове забезпечення господарської діяльності в Україні, уявляється нами як комплексне утворення, яке своїм системним обсягом поєднує невичерпне коло суб'єктів публічної влади, компетенційні спроможності яких прямо пов'язані з реалізацією вищевказаної діяльності.

Аналіз повноважень її представників слід розпочати з ієрархічно найвищого – Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (Мінекономрозвитку), який є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України [1]. Його структуру становлять відділи, департаменти, служби, сектори та управління. За даними офіційного вебсайту Міністерства, до сфери його управління також належить 141 державне підприємство, установа, чи організація [2].

Цей суб'єкт: 1) забезпечує формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, державну промислову політику, державну військово-промислову політику, державну інвестиційну політику, державну зовнішньоекономічну політику, державну політику у сфері технічного регулювання, стандартизації, метрології та метрологічної діяльності, управління об'єктами державної власності, розвитку підприємництва, державно-приватного партнерства, інтелектуальної власності, туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів), державних і публічних закупівель, а також державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних і робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів; 2) забезпечує формування державної політики у сфері захисту прав споживачів, державної політики з контролю за цінами, державної регуляторної політики та державної політики з питань ліцензування, дозвільної системи, нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [1].

Відповідно, основним завданням цього суб'єкта публічної адміністрації є забезпечення реалізації єдиної державної політики економічного і соціального регіонального розвитку та розвитку країни загалом, а також співробітництво з Європейським Союзом [3].

З-поміж іншого міністерство: здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами господарювання незалежно від форми власності вимог законів України «Про авторське право і суміжні права», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» і «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування»; розробляє та затверджує правила торгівлі окремими групами товарів, надання побутових послуг, роботи закладів ресторанного господарства, здійснення різних видів і форм торгівлі, граничні розміри списання втрати товарів на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства, а також порядок їх застосування, державні соціальні нормативи у сфері торговельної діяльності і побутових послуг; виконує в установленому законодавством порядку регуляторні та реєстраційно-дозвільні функції у сфері експорту, імпорту товарів (робіт, послуг), здійснює відповідно до законодавства ліцензування експорту, імпорту товарів (робіт,

послуг), реекспорту та деяких видів господарської діяльності; застосовує до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальні санкції; проводить в установленому порядку реєстрацію представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності; забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, державне регулювання у сфері здійснення інвестицій у негрошовій формі за кордон; забезпечує в установленому порядку захист економічних прав і законних інтересів України, її суб'єктів господарювання; контролює в межах повноважень, передбачених законом, здійснення експортно-імпорتنних операцій за участю іноземних суб'єктів господарської діяльності, зареєстрованих у державах із пільговим режимом оподаткування [1].

Отже, повноваження Мінекономрозвитку охоплюють контрольні, правовстановлюючі, правореалізаційні, сервісні (дозвільно-реєстраційні), регулятивні та представницькі дії його посадових і службових осіб, що уповноважені на їхнє здійснення.

Наступним представником аналізованої публічної адміністрації є Державна регуляторна служба України (далі – ДРС). Необхідно також зазначити, що цей орган реалізує державну регуляторну політику, політику з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності та дерегуляції господарської діяльності [4]. Цього суб'єкта можна вважати основоположним у процесі реалізації адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні.

Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2014 р. № 724 «Деякі питання Державної регуляторної служби України» [4] до повноважень ДРС, відповідно до покладених на неї завдань, відносить такі:

1) нормотворчі (розробляє проекти нормативно-правових актів із питань, що належать до сфери його діяльності, форми документів у сфері ліцензування та правила їхнього оформлення; видає розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування; бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів із питань видачі документів дозвільного характеру та погоджує їх в установленому порядку);

2) інформаційно-аналітичні (узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, зокрема з питань державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності; повідомляє органи влади про виявлення обставин, за яких регуляторні акти не можуть бути прийнятні або схвалені, а якщо зазначені регуляторні акти підлягають державній реєстрації в органах юстиції, повідомляє також відповідні органи юстиції; забезпечує підготовку та подання щороку Кабінетові Міністрів України інформації про результати реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності в системі органів виконавчої влади; надає роз'яснення положень законодавства з питань державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності; інформує громадськість про свою діяльність і стан реалізації державної політики у визначених сферах діяльності, а також про хід виконання планів дій щодо спрощення регуляторної бази та дерегуляції господарської діяльності);

3) реалізаційні (забезпечує реалізацію державної регуляторної політики на засадах економічної доцільності та ефективності дії регуляторних актів, зниження рівня втручання держави в діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності; вживає в межах повноважень, передбачених законом, заходів до захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання, порушених унаслідок дії регуляторних актів; розробляє основні напрями розвитку ліцензування, здійснює методичне керівництво та інформаційне забезпечення діяльності органів ліцензування);

4) оптимізаційні (розробляє пропозиції щодо вдосконалення актів законодавства та в установленому порядку подає їх на розгляд Мінекономрозвитку; здійснює заходи щодо оптимізації кількості функцій державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, які виконуються органами виконавчої влади, вносить в установленому порядку пропозиції щодо їх скорочення та усунення дублювання; готує пропозиції щодо вдосконалення проектів регуляторних актів, які розробляються органами місцевого самоврядування; звертається до регуляторних органів із пропозиціями щодо внесення змін або визнання такими, що втратили чинність, прийнятих такими органами регуляторних актів, які суперечать принципам державної регуляторної політики або прийняті з порушенням установлених законом вимог);

5) експертні (проводить експертизу проектів нормативно-правових актів, які регулюють господарські та адміністративні відносини між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання; проводить аналіз проектів регуляторних актів, що подаються на погодження; проводить експертизу регуляторних актів центральних органів виконавчої влади, їхніх територіальних органів, Ради міністрів Автономної Республіки Крим,

місцевих органів виконавчої влади; проводить аналіз звітів про відстеження результативності таких регуляторних актів);

6) погоджувальні (погоджує проекти нормативно-правових актів із питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності та з питань ліцензування, що розробляються центральними органами виконавчої влади; погоджує за поданням органу ліцензування ліцензійні умови провадження певного виду господарської діяльності та порядок здійснення контролю за їхнім дотриманням, крім передбачених законом випадків);

7) організаційні (бере участь у підготовці планів заходів Кабінету Міністрів України щодо дерегуляції господарської діяльності, забезпечує здійснення моніторингу і координацію виконання таких планів органами виконавчої влади; здійснює методичне забезпечення діяльності регуляторних органів; формує експертно-апеляційну раду та здійснює її організаційне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення; організовує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців із ліцензування органів ліцензування; організовує замовлення, постачання, ведення обліку і звітності про витрачання бланків ліцензій; організовує навчання та підвищення кваліфікації державних адміністраторів, погоджує їхні кандидатури для призначення та звільнення; організовує взаємодію з громадськими організаціями підприємців, їхніми спілками та учасниками ринків за галузевим принципом; здійснює розгляд звернень громадян);

8) контроль-наглядові (здійснює нагляд за дотриманням органами ліцензування законодавства у сфері ліцензування та надає роз'яснення щодо його застосування; здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру);

9) розпорядчі (веде Єдиний ліцензійний реєстр; є розпорядником Реєстру документів дозвільного характеру; здійснює управління об'єктами державної власності).

Окремо слід вказати про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів і захисту споживачів (Держпродспоживслужба), що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра аграрної політики та продовольства та який реалізує державну політику з-поміж іншого у сферах безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, з контролю за цінами, ринкового нагляду в межах сфери своєї відповідальності, державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів і рекламу в цій сфері [5].

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2015 р. № 667 «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів» [5] на цього суб'єкта покладено виконання таких повноважень:

1) контроль-наглядові (здійснює державний нагляд (контроль) щодо безпечності та окремих показників якості харчових продуктів; перевіряє додержання суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сфері торгівлі і послуг, вимог законодавства про захист прав споживачів, а також правил торгівлі та надання послуг; проводить контрольні перевірки правильності розрахунків із споживачами за реалізовану продукцію; проводить перевірки характеристик продукції, зокрема відбирає зразки продукції та забезпечує проведення їхньої експертизи (випробування); перевіряє додержання вимог щодо представлення продукції за місцем проведення ярмарку, виставки, показу чи демонстрації в інший спосіб продукції, яка не відповідає встановленим вимогам; проводить перевірки виконання суб'єктами господарювання відповідних приписів і рішень; перевіряє діяльність суб'єктів господарювання щодо додержання ними метрологічних вимог; перевіряє кількість фасованого товару в упаковках під час його фасування та продажу; здійснює контроль за дотриманням законодавства про рекламу; здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог формування, встановлення та застосування державних регульованих цін; здійснює державний нагляд (контроль) за достовірністю інформації, зазначеної в документах про формування, встановлення та застосування державних регульованих цін, та інше);

2) санкційні (накладає на суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, зокрема ресторанного господарства, стягнення за порушення законодавства про захист прав споживачів; приймає у випадках і порядку, визначених законом, рішення про вжиття обмежувальних (коригувальних) заходів; вживає заходів до притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні встановлених вимог; застосовує фінансові санкції до суб'єктів господарювання за порушення законодавства про заходи щодо запобігання та зменшення вживання тютюнових виробів і їхнього шкідливого впливу на здоров'я населення, тощо);

3) організаційні (організовує розроблення та затвердження проектів секторальних планів ринкового нагляду, здійснює моніторинг виконання та перегляд таких планів; забезпечує підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації посадових осіб, які здійснюють ринковий

нагляд; розробляє і здійснює заходи, спрямовані на підвищення ефективності своєї діяльності із здійснення ринкового нагляду, та інше);

4) прогностично-аналітичні (здійснює відповідно до законодавства моніторинг причин і кількості звернень споживачів (користувачів) про захист їхнього права на безпечність продукції, причин і кількості нещасних випадків і випадків заподіяння шкоди здоров'ю людей внаслідок споживання продукції (користування нею); здійснює моніторинг дій суб'єктів господарювання щодо вилучення з обігу та/або відкликання продукції, щодо якої прийнято рішення про вилучення з обігу та/або відкликання; узагальнює результати здійснення ринкового нагляду, аналізує причини виявлених порушень, розробляє і вносить у встановленому порядку пропозиції щодо перегляду встановлених вимог, якщо вони не забезпечують належного рівня захисту суспільних інтересів; надає у випадках, передбачених законодавством, висновки щодо економічного обґрунтування витрат під час формування цін (тарифів) на товари, роботи і послуги, щодо яких запроваджено державне регулювання цін (тарифів), тощо);

5) попереджувальні (вживає відповідних заходів до своєчасного попередження споживачів (користувачів) про виявлену небезпеку, яку становить продукція);

6) узгоджувальні (вживає заходів до налагодження співпраці із суб'єктами господарювання щодо запобігання чи зменшення ризиків, які становить продукція, надана цими суб'єктами господарювання на ринку; інформує державні органи, органи місцевого самоврядування та громадськість про результати здійснення ринкового нагляду; надає органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, суб'єктам господарювання обов'язкові до виконання приписи про усунення порушень вимог щодо формування, встановлення та застосування державних регульованих цін; надсилає матеріали перевірок до правоохоронних органів для вирішення питань про притягнення до кримінальної відповідальності осіб, у діях яких містяться ознаки кримінального правопорушення; передає матеріали перевірок на дії осіб, що містять ознаки кримінального правопорушення, органам досудового розслідування, та інше).

Декілька слів доцільно сказати й про Державну службу експортного контролю України (Держекспортконтроль), яка проводить реєстрацію суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів і видає відповідні посвідчення про реєстрацію; видає дозволи (висновки) на право здійснення міжнародних передач товарів (експорт/імпорт, тимчасове ввезення/вивезення, транзит) і здійснює контроль за поданням суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів звітів про фактично здійснені експорт та імпорт товарів; видає висновки на право проведення переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів, та здійснює контроль за поданням суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів звітів про результати проведення переговорів; видає міжнародні імпорتنі сертифікати або інші документи, які містять державні гарантії щодо використання товарів у заявлених цілях; здійснює контроль за справлянням плати за оформлення та видачу документів про реєстрацію суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів, видачу дозволів, висновків і міжнародних імпорتنих сертифікатів; здійснює інші повноваження, визначені законом [6].

Особливої уваги заслуговує державний орган зі спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель. Ідеться про Антимонопольний комітет України, який згідно із Законом України «Про Антимонопольний комітет України» [7] від 26 листопада 1993 р. № 3659-ХІІ має такі повноваження:

1) процедурні (розглядати заяви і справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, про надання дозволу, надання висновків, попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації, проводити дослідження або розслідування за цими заявами і справами; приймати відповідні розпорядження та рішення, перевіряти та переглядати рішення у справах, надавати висновки щодо кваліфікації дій; розглядати справи про адміністративні правопорушення, приймати постанови та перевіряти їхню законність та обґрунтованість; проводити огляд службових приміщень і транспортних засобів суб'єктів господарювання – юридичних осіб, вилучати або накладати арешт на предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі незалежно від їхнього місцезнаходження; вирішувати питання про надання державної допомоги суб'єктам господарювання; здійснення заходів міжнародного співробітництва та інше);

2) контрольні-наглядові (перевіряти суб'єкти господарювання, об'єднання, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю щодо дотримання ними вимог законодавства про захист економічної конкуренції та під час

проведення розслідувань за заявами і справами про порушення законодавства про захист економічної конкуренції);

3) розпорядчі (призначити експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку; залучати до проведення перевірок спеціалістів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій за погодженням з їхніми керівниками, депутатів місцевих рад за їхньою згодою; розробляти та організувати здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції);

4) дослідницькі (проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, зокрема монопольне (домінуюче), суб'єктів господарювання на цьому ринку та приймати відповідні рішення (розпорядження); визначати наявність або відсутність контролю між суб'єктами господарювання або їхніми частинами та склад групи суб'єктів господарювання, що є єдиним суб'єктом господарювання; узагальнювати та аналізувати інформацію про реалізацію актів законодавства про захист економічної конкуренції щодо пріоритетів і напрямів конкурентної політики; збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання завдяки ресурсам держави чи місцевим ресурсам, вимагання від надавачів та отримувачів державної допомоги, їхніх посадових осіб інформації, зокрема, з обмеженим доступом, необхідної для прийняття рішень, передбачених Законом «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»);

5) нормотворчі (приймати власні нормативно-правові акти у формі розпоряджень із питань, що належать до його компетенції, зокрема щодо контролю за узгодженими діями, концентрацією, підвідомчістю та розгляду заяв і справ про узгоджені дії, концентрацію, порушення законодавства про захист економічної конкуренції, організації діяльності органів Антимонопольного комітету України; брати участь у розробленні та внесенні Президенту України та Кабінету Міністрів України пропозицій щодо проектів нормативно-правових актів із питань конкурентної політики, розвитку і захисту конкуренції та демонополізації економіки; розробляти та затверджувати разом з іншими заінтересованими органами державної влади міжвідомчі нормативно-правові акти з питань розвитку і захисту економічної конкуренції та демонополізації економіки).

Висновки. Проведене дослідження дає можливість стверджувати, що повноваження суб'єктів спеціальної компетенції аналізованої публічної адміністрації – це комплекс їхніх адміністративних дій, які через надані конкретному їй представнику нормативно закріплені правоможливості реалізуються ними в площині вирішення окремого завдання, зокрема задля якого такий орган було створено. Найширшим колом повноважень у представленій нами до аналізу сфері наділене Мінекономрозвитку, основні завдання якого реалізуються або ним безпосередньо – в особі посадових і службових осіб міністерства, або ж через делегування окремих повноважень спеціально створеним органам виконавчої влади, що входять до сфери його управління. Основною положим серед останніх слід визначити Державну регуляторну службу, яка реалізує державну регуляторну політику, політику з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності та дерегуляції господарської діяльності [4]. Саме ця Служба відіграє ключову роль у процесі реалізації так званого «негативного» адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні. Окреме місце в досліджуваній системі посідає Антимонопольний комітет України, який з-поміж інших повноважень приймає рішення про державну допомогу суб'єктам господарювання.

Зазначені суб'єкти нормативно, у законодавчому чи розпорядчому порядку наділені можливістю здійснювати нормотворчі, контрольні-наглядові, організаційні, сервісні та інші повноваження, які в сукупності репрезентують обсяг і міру реалізації адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459. *Урядовий кур'єр*. 2014. № 175.
2. Перелік державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний вебсайт*. 2019. URL: [http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&title=Perelik DerzhavnikhPidpriemstvUstanovOrganizatsiiSchoNalezhatDoSferiUpravlinniaMinisterstvaEkonomichnogoRozvitkuITorgivliUkraini](http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&title=Perelik%20DerzhavnikhPidpriemstvUstanovOrganizatsiiSchoNalezhatDoSferiUpravlinniaMinisterstvaEkonomichnogoRozvitkuITorgivliUkraini).

3. Про Міністерство: історія. *Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний вебсайт*. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5fa462a1-b263-4978-adb4-0d5c902e7502&title=Istoriia>.

4. Деякі питання Державної регуляторної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2014 р. № 724. *Урядовий кур'єр*. 2015. № 2.

5. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 667. *Урядовий кур'єр*. 2015. № 168.

6. Про затвердження Положення про Державну службу експортного контролю України : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 р. № 159. *Урядовий кур'єр*. 2015. № 69.

7. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26 листопада 1993 р. № 3659-ХІІ. *Голос України*. 1993.

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.4-2.12>

КВАШИН В.Ю.

ДО ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ МИТНИХ ОРГАНІВ З ІНШИМИ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ГРОМАДЯН

У статті на основі аналізу норм чинного законодавства досліджено окремі проблемні питання взаємодії митних органів з іншими правоохоронними органами України у сфері забезпечення прав громадян. Наголошено на необхідності створення належних організаційно-правових засад забезпечення ефективної взаємодії митних органів з іншими правоохоронними органами. У зв'язку з цим обгрунтовано необхідність розроблення нових підзаконних нормативно-правових актів, які б визначали порядок взаємодії Державної митної служби України з Державною податковою службою та Державною прикордонною службою України. Наголошено, що основними формами здійснення взаємодії Державної митної служби України з Державною прикордонною службою України є такі: взаємне інформування; виявлення та інформування структурних підрозділів митних органів про виявлені факти порушень митних правил, виявлення осіб, які вчинили правопорушення у митній сфері тощо; проведення спільних заходів митних органів та інших державних органів у виявленні та профілактиці правопорушень у митній сфері; спільна участь у здійсненні заходів, спрямованих на недопущення порушення митних правил і вчинення митних правопорушень; проведення спільних засідань, семінарів із питань належного забезпечення митної політики; обговорення, розроблення та прийняття спільних правових актів тощо. Визначено, що міжнародне співробітництво також слід розглядати як один зі способів забезпечення прав громадян митними органами. Зроблено висновки, що створення організаційно-правових засад забезпечення ефективної взаємодії митних органів з іншими правоохоронними органами України у сфері забезпечення прав громадян має бути одним із пріоритетних напрямів діяльності законодавця та митних органів. Це пояснюється тим, що: по-перше, органи Державної митної служби України фактично не в змозі самостійно повною мірою створити всі необхідні умови для того, щоби захистити права громадян; по-друге, інші органи державної влади також потребують допомоги органів Державної митної служби України; по-третє, саме під час взаємодії кожен із органів державної влади може використати наявні у них специфічні інструменти,